

TÜRKİYE CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANLIĞI
İNSAN KAYNAKLARI OFİSİ

YÖNTEM

Amaç ve Tanım: Türkiye’de yükseköğretim sisteminin gençlerimizin geleceğini şekillendirmedeki rolünü değerlendirmek, üniversitelerimizin iş gücü piyasası performanslarını analiz etmek ve söz konusu değerlendirme ve analizleri baz alarak ülkemiz beşerî sermaye yapısını güçlendirecek politika tavsiyeleri üretilmesine destek olmak amacıyla T.C. Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi bünyesinde çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Sosyal Güvenlik Kurumundan alınan çalışan bilgileri ile yükseköğretim mezun bilgileri anonim bir şekilde eşleştirilerek kapsamlı mikro veri setleri oluşturulmuştur. Bahse konu mikro veri setleri, çeşitli istatistiksel yöntemler ve veri biliminin sunduğu modern araçlar kullanılarak analiz edilmektedir. Bu çalışma çerçevesinde, üniversite mezunlarının iş gücü piyasası performansları bölüm bazında değerlendirilerek ilgililerin kullanımına sunulmaktadır.

Veri Kapsamı: Bu çalışma, 2010-2022 yılları arasında dört yıllık bir programdan mezun olan öğrencilerin bilgileri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Açıköğretim fakülteleri¹ ve 35 yaş üzeri mezunlar analize dahil edilmemiştir. İlk aşamada yükseköğretim programları gruplandırılarak Ek 1’de yer alan 81 farklı lisans bölümüne indirgenmiştir. Analizin istatistiksel güvenilirliğini sağlamak amacıyla analiz ufkunda 20 ve üzeri mezununu bir işe yerleştirmiş programlara odaklanılmıştır. Mezuniyetten 6 ay öncesine kadar bulunan işler, mezuniyet öncesi işi bırakmamış olmak kaydıyla, analize dahil edilmektedir. Reel asgari ücretin altında ücret raporlanan işler—staj olduğu düşünülerek—analiz dışı bırakılmıştır.

Göstergeler: Analize konu göstergeler aşağıda listelenmektedir:

(1) İlk İşteki Ücret Dağılımı: Kişilerin mezuniyet sonrasında çalıştıkları ilk işlerinde elde ettikleri ücretleri baz alınarak dağılımlar oluşturulmuştur.

¹ Açıköğretim mezunları kategorisi hali hazırda bir işte çalışanları ve/veya birden fazla üniversite diplomasına sahip olmayı amaçlayanları da yoğun olarak kapsadığından analiz dışı bırakılmıştır.

Dağılımlar, 2024 yılında "17.002 ₺" olan asgari ücret düzeyinden başlayarak beş farklı kazanç grubuna bölünmüştür. Mezuniyet sonrası herhangi bir işe yerleşmemiş kişiler kazanç bilgileri olmadığından ücret dağılımı hesaplamalarında yer almamaktadır. SGK verilerinden elde edilen ücretler Tüketici Fiyat Endeksi kullanılarak 2024 yılı seviyesinde sabitlenmektedir. SGK verilerinin firmalar tarafından raporlanan ücretleri kapsadığı ve bu durumun ortalama ücretleri üzerinde aşağı yönlü bir yanlılık oluşturabileceği not edilmelidir.

- (2) İlk İş Bulma Süresi:** Kişilerin, mezuniyet tarihinden itibaren ülkemizdeki ilk işlerine yerleşene kadar geçen süre ay bazında hesaplanarak iş bulma süresi dağılımları oluşturulmaktadır. Mezuniyetten 6 ay öncesine kadar bulunan işler, mezuniyet öncesi işi bırakmamış olmak kaydıyla analize dâhil edilmektedir.
- (3) Nitelik Uyuşmazlığı:** Nitelik uyumsuzluğu, kişilerin ülkemizde buldukları ilk işlerinin, eğitim seviyelerine göre daha az ya da daha yüksek nitelik gerektirdiği durumlarda ortaya çıkmaktadır. Eğitim ve istihdam bilgileri kullanılarak hesaplanan nitelik uyumsuzluğu göstergesi için Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) standart meslek (ISCO) ve beceri setleri sınıflandırmasına dayalı yöntemi kullanılmıştır. Bu gösterge, ilgili bölümden mezunların ilk işlerinde eğitim seviyelerine uygun profesyonel meslek gruplarında istihdam edilip edilmediklerini belirtmektedir. Nitelik uyumsuzluğu göstergesine dair teknik açıklama Ek 3'te sunulmaktadır. İdari verilerin, mezunların aldıkları eğitim veya çalıştıkları iş ile kazandıkları sosyal ve bilişsel becerileri ve yetkinlikleri değerlendirmedeği not edilmelidir.
- (4) Kamuda Çalışma Oranı:** Mezunların 2024 yılında kamu kurumlarında çalışma durumları hesaplanarak raporlanmaktadır. Kamu-özel ayrımı SGK verilerinde yer alan sözleşme statüsü değişkeni kullanılarak belirlenmiş olup, sözleşmeli kamu personelini de kapsamaktadır.
- (5) Ortalama Çalışılan İş Yeri Sayısı:** Mezunların iş gücü piyasasına girdikleri tarihten itibaren kayıtlı çalıştıkları farklı kurum sayısının ortalaması hesaplanarak oluşturulmaktadır.
- (6) Bir İşte Ortalama Çalışma Süresi:** Mezuniyet sonrası ülkemizde kayıtlı istihdamda çalışılan sürenin ay bazında toplanıp çalışılan toplam iş yeri sayısına bölünmesiyle bölüm bazında hesaplanmıştır. Toplam iş yeri sayısı hesaplanırken aynı iş yerine birden fazla yapılan giriş ve çıkışlar analize dahil edilmemiş olup iş yerleri tekil olarak analize dahil edilmektedir.

- (7) İstihdam Oranı:** Mezunların 2024 yılında kamu ve özel sektör kuruluşlarında çalışanlara ek olarak kendi hesabına çalışan kişilerin kayıtlı istihdam oranını göstermektedir.
- (8) Girişimcilik Oranı:** Mezuniyet sonrası herhangi bir dönemde ülkemizde girişim kuran mezunların oranları hesaplanarak oluşturulmuştur. Girişimlerin başarı durumu bu gösterge kapsamında değerlendirilmemiş olup girişimler başarısız olsa bile mezunlara girişimcilik özelliğinin kazandırıldığı kabul edilmektedir.
- (9) Girişim Yaşam Süresi Dağılımı:** Mezunların ülkemizde kurdukları girişimlerin faaliyetlerine devam ettikleri sürelerin ay bazında hesaplanarak dört kategoride dağılımının raporlanmasıyla oluşturulmuştur. Bu dağılım kategorileri; "0-12 Ay", "12-36 Ay", "36-60 Ay" ve "60 Ay ve Üzeri" olarak belirlenmektedir.
- (10) Katma Değerli Girişimcilik Endeksi:** Mezunların ülkemizde kurdukları girişimlerin yüksek katma değerli sektörlerde bulunup bulunmadığı ölçülmektedir. Yüksek katma değerli sektörler belirlenirken Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Sektör Bilançoları ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Verimlilik İstatistikleri'nden faydalanılmaktadır. Bahsi geçen sektörler EK 4'te paylaşılmaktadır.
- (11) Yönetici Pozisyonlarında Çalışma Oranı:** Yönetici pozisyonlarında çalışma oranı göstergesi için ISCO-08 meslek standartlarında belirtilen yönetici pozisyonları temel alınmaktadır. Mezuniyet sonrası herhangi bir dönemde Türkiye'de yönetici olarak çalışan mezunların oranları bölüm bazında hesaplanarak raporlanmaktadır.
- (12) Akademide Çalışma Oranı:** Akademide çalışma oranı göstergesi için mezunların son iş kayıtları incelenmiş ve son işlerinde ülkemizde akademisyen olarak çalışan kişilerin oranları bölüm bazında hesaplanmaktadır.
- (13) Firma Büyüklüğü Dağılımı:** Mezunların ülkemizde mevcut işlerinde çalıştıkları firmalarda istihdam edilen kişilerin toplam sayısına göre dağılımları bölüm bazında hesaplanmaktadır.
- (14) Sektör Bazında Dağılım:** Mezunların ülkemizde mevcut işlerinde istihdam edildikleri sektörlerin dağılımları Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflamasına (NACE) göre hesaplanarak bölüm bazında raporlanmaktadır.
- (15) İki İş Arası Geçen Süre:** Mezunların işlerinden ayrıldıktan sonra başka bir işte çalışmaya başladıkları zamana kadar geçen süre hesaplanarak dört kategoride dağılımlar oluşturulmaktadır.

EK 1: Lisans Bölüm İsimleri

Antropoloji	Hukuk
Arkeoloji	İç Mimarlık
Bankacılık ve Sigortacılık	İktisat
Beslenme ve Diyetetik	İletişim
Bilgisayar Mühendisliği	İmalat Mühendisliği
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği	İnşaat Mühendisliği
Biyoloji	İslami Bilimler
Biyomühendislik	İstatistik
Coğrafya	İşletme
Çalışma Ekonomisi	İşletme Yönetimi
Çevre Mühendisliği	Jeofizik Mühendisliği
Çocuk Gelişimi	Jeoloji Mühendisliği
Diş Hekimliği	Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarlığı
Eczacılık	Kimya
Ekonometri	Kimya Mühendisliği
Elektrik ve Elektronik Mühendisliği	Konservatuvar
Endüstri Mühendisliği	Maden Mühendisliği
Endüstriyel Tasarım	Makine Mühendisliği
Felsefe	Maliye
Fen Bilgisi Öğretmenliği	Malzeme Mühendisliği
Fizik	Matematik
Fizik, Kimya ve Biyoloji Öğretmenliği	Matematik Öğretmenliği
Fizyoterapi	Mimarlık
Gemi Mühendisliği	Odyoloji
Gıda Mühendisliği	Okul Öncesi Öğretmenliği
Güzel Sanatlar	Orman Mühendisliği

Harita Mühendisliği	Otomotiv Mühendisliği
Hemşirelik	Öğretmenlik
Petrol Mühendisliği	Tarih
Pilotaj	Teknik Eğitim
Psikoloji	Tekstil Mühendisliği
Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik	Tıp
Sağlık Hizmetleri	Turizm
Sağlık Yönetimi	Türk Dili ve Edebiyatı
Sınıf Öğretmenliği	Türkçe Öğretmenliği
Siy. Bil. Kamu Yön. Ulus. İliş.	Uçak Mühendisliği
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	Uluslararası Ticaret
Sosyal Hizmetler	Veterinerlik
Sosyoloji	Yabancı Diller
Spor Bilimleri	Ziraat ve Tarım
Su Ürünleri	

EK 2: Bölüm Sınıflandırması

ANTROPOLOJİ	·Antropoloji ·Etnoloji ·Halkbilim ·Sosyal Antropoloji ·Türk Halkbilimi
ARKEOLOJİ	·Arkeoloji ·Arkeoloji ve Sanat Tarihi ·Klasik Arkeoloji ·Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım ·Müzecilik ·Prehistorya ·Protohistorya ve Ön Asya Arkeolojisi ·Tarih Öncesi Arkeolojisi ·Taşınabilir Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım ·Türk İslam Arkeolojisi
BANKACILIK VE SİGORTACILIK	·Bankacılık ·Bankacılık ve Finans ·Bankacılık ve Sigortacılık ·Sermaye Piyasaları ve Portföy Yönetimi ·Sermaye Piyasası ·Sermaye Piyasası Denetim ve Derecelendirme ·Sigortacılık ·Sigortacılık ve Risk Yönetimi ·Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik
BESLENME VE DİYETETİK	·Beslenme ve Diyetetik
BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ	·Adli Bilişim Mühendisliği ·Bilgisayar Bilimi ve Mühendisliği ·Bilgisayar Mühendisliği ·Bilgisayar ve Yazılım Mühendisliği ·Bilişim Sistemleri Mühendisliği ·Yazılım Mühendisliği
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMENLİĞİ	·Bilgisayar Öğretmenliği ·Bilgisayar Sistemleri Öğretmenliği ·Bilgisayar ve Kontrol Öğretmenliği ·Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği ·Elektronik ve Bilgisayar Öğretmenliği
BİYOLOJİ	·Biyoloji
BİYOMÜHENDİSLİK	·Biyomühendislik ·Biyoenformatik ve Genetik ·Biyomedikal Mühendisliği ·Biyosistem Mühendisliği ·Biyoteknoloji ·Biyoteknoloji ve Moleküler Biyoloji ·Biyosistem Mühendisliği ·Biyoteknoloji ·Biyoteknoloji ve Moleküler Biyoloji ·Genetik ve Biyoinformatik ·Genetik ve Biyomühendislik ·Moleküler Biyoloji ve Genetik ·Moleküler Biyoloji, Genetik ve Biyomühendislik ·Tıp Mühendisliği
COĞRAFYA	·Coğrafya
ÇALIŞMA EKONOMİSİ	·Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri
ÇEVRE MÜHENDİSLİĞİ	·Çevre Mühendisliği
ÇOCUK GELİŞİMİ	·Çocuk Gelişimi ·Çocuk Sağlığı ve Gelişimi
DİŞ HEKİMLİĞİ	·Diş Hekimliği
ECZACILIK	·Eczacılık
EKONOMETRİ	·Ekonometri ·Finansal Ekonometri

ELEKTRİK VE ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ	·Elektrik Mühendisliği ·Elektrik ve Elektronik Mühendisliği ·Elektrik Elektronik Mühendisliği ·Elektronik Mühendisliği ·Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği ·Telekomünikasyon Mühendisliği
ENDÜSTRİ MÜHENDİSLİĞİ	·Endüstri Mühendisliği ·Endüstri Sistemleri Mühendisliği ·Endüstri ve Sistem Mühendisliği ·İşletme Mühendisliği ·Sistem Mühendisliği
ENDÜSTRİYEL TASARIM	·Endüstri Tasarımı ·Endüstri Ürünleri Tasarımı ·Endüstriyel Tasarım ·Endüstriyel Tasarım Mühendisliği ·Gemi ve Yat Tasarımı
FELSEFE	·Ekonomi Politik ve Toplum Felsefesi ·Felsefe
FEN BİLGİSİ ÖĞRETMENLİĞİ	·Fen Bilgisi Öğretmenliği
FİZİK	·Astronomi ve Uzay Bilimleri ·Fizik ·Fizik Mühendisliği ·Optik ve Akustik Mühendisliği ·Uzay Bilimleri ve Teknolojileri
FİZİK, KİMYA VE BİYOLOJİ ÖĞRETMENLİĞİ	·Biyoloji Öğretmenliği ·Fizik Öğretmenliği ·Kimya Öğretmenliği
FİZYOTERAPİ	·Ergoterapi ·Fizyoterapi ve Rehabilitasyon ·Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon
GEMİ MÜHENDİSLİĞİ	·Deniz Teknolojisi Mühendisliği ·Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği ·Gemi İnşa ve Gemi Makineleri Mühendisliği ·Gemi İnşaatı Mühendisliği ·Gemi İnşaatı ve Gemi Makineleri Mühendisliği ·Gemi Makineleri İşletme Mühendisliği ·Gemi ve Deniz Teknolojisi Mühendisliği
GIDA MÜHENDİSLİĞİ	·Gıda Mühendisliği
GÜZEL SANATLAR	·Aksesuar Tasarımı ·Animasyon ·Baskı Sanatları ·Bileşik Sanatlar ·Cam ·Canlandırma Filmi Tasarım ve Yönetimi ·Çini ·Çini Tasarımı ·Çizgi Film ·Çizgi Film ve Animasyon ·Dramatik Yazarlık ·Dramatik Yazarlık-Dramaturji ·Duysal (Ses) Sanatları Tasarımı ·El Sanatları ·El Sanatları Tasarımı ve Üretimi ·Eski Çini Onarımları ·Film Tasarım ve Yazarlık ·Film Tasarım ve Yönetmenliği ·Film Tasarımı ·Fotoğraf ·Fotoğraf ve Grafik Sanatlar ·Fotoğraf ve Video ·Geleneksel Türk El Sanatları ·Geleneksel Türk Sanatları ·Gemoloji ·Görsel Sanatlar ·Görüntü Sanatları ·Grafik ·Grafik Resimleme ve Baskı ·Grafik Sanatları ·Grafik Tasarım ·Halı Kilim ·Halı, Kilim ve Eski Kumaş Desenleri ·Hat ·Heykel ·Kurgu-Ses ve Görüntü Yönetimi ·Kuyumculuk ·Kuyumculuk ve Mücevher Tasarımı ·Moda Giyim Tasarımı ·Moda Tasarımı ·Moda ve Tekstil Tasarımı ·Performans ·Plastik Sanatlar ·Plastik Sanatlar

	ve Resim ·Resim ·Resim-Baskı Sanatları·Restorasyon ve Konservasyon ·Sahne Dekorları ve Kostümü ·Sahne Tasarımı ·Sahne ve Gösteri Sanatları Yönetimi ·Sanat (Tasarım) Yönetimi ·Sanat Eserleri Konservasyonu ve Restorasyonu ·Sanat Tasarımı ·Sanat ve Kültür Yönetimi ·Sanat ve Tasarım ·Sanat Yönetimi ·Seramik ·Seramik Sanatları ·Seramik ve Cam ·Seramik ve Cam Tasarımı ·Takı Tasarımı ·Takı Teknolojisi ve Tasarımı ·Tekstil ·Tekstil Tasarım ·Tekstil Tasarımı ve Üretimi ·Tekstil ve Deri Moda Tasarımı ·Tekstil ve Moda Tasarımı ·Tezhip ·Turizm Animasyonu
HARİTA MÜHENDİSLİĞİ	·Geomatik Mühendisliği ·Harita Mühendisliği ·Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği
HEMŞİRELİK	·Ebelik ·Hemşirelik ·Hemşirelik ve Sağlık Hizmetleri
HUKUK	·Hukuk
İÇ MİMARLIK	·İç Mimarlık ·İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı
İKTİSAT	·Ekonomi ·Ekonomi ve Finans ·İktisat ·İşletme-Ekonomi
İLETİŞİM	·Basın ve Yayın ·Gazetecilik ·Halkla İlişkiler ·Görsel İletişim ·Görsel İletişim Tasarımı ·Görsel Sanatlar ve Görsel İletişim Tasarımı ·Halkla İlişkiler ·Halkla İlişkiler ve Reklamcılık ·Halkla İlişkiler ve Tanıtım ·İletişim ·İletişim Bilimleri ·İletişim Sanatları ·İletişim Tasarımı ·İletişim ve Tasarım ·İletişim Tasarımı ve Yönetimi ·Kültür Yönetimi ·Medya ve Görsel Sanatlar ·Medya ve İletişim ·Medya ve İletişim Sistemleri ·Plastik Sanatlar ·Moda ve Tekstil Tasarımı ·Radyo ve Televizyon ·Radyo, Televizyon ve Sinema ·Reklam Tasarımı ve İletişimi ·Reklamcılık ·Sinema ve Dijital Medya ·Sinema ve Televizyon ·Televizyon Haberciliği ve Programcılığı ·Yeni Medya ·Yeni Medya ve Gazetecilik
İMALAT MÜHENDİSLİĞİ	·İmalat Mühendisliği ·Kontrol Mühendisliği ·Kontrol ve Otomasyon Mühendisliği ·Makine ve İmalat Mühendisliği ·Mekatronik Mühendisliği ·Mekatronik Sistemler Mühendisliği ·Üretim Sistemleri Mühendisliği
İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ	·İnşaat Mühendisliği
İSLAMİ BİLİMLER	·Dünya Dinleri ·Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği ·İlahiyat ·İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği ·İslami İlimler ·İslam ve Din Bilimleri ·Uluslararası İlahiyat ·Yaygın Din Öğretimi ve Uygulamaları
İSTATİSTİK	·Aktüerya ·Aktüerya Bilimleri ·Aktüerya ve Risk Yönetimi ·İstatistik ·İstatistik ve Bilgisayar Bilimleri
İŞLETME	·İşletme ·Yönetim Bilimleri (İşletme Fakültesi)

İŞLETME YÖNETİMİ	<ul style="list-style-type: none"> ·Aile ve Tüketici Bilimleri ·Bilgi ve Belge Yönetimi ·Denizcilik İşletmeleri Yönetimi ·Enerji Yönetimi ·Gayrimenkul ve Varlık Değerleme ·Girişimcilik ·Havacılık Yönetimi ·Havacılık İşletmeciliği ·İnsan Kaynakları Yönetimi ·İşletme Bilgi Yönetimi ·İşletme Yönetimi ·Kütüphanecilik ·Muhasebe ·Muhasebe Bilgi Sistemleri ·Muhasebe ve Denetim ·Muhasebe ve Finans Yönetimi ·Muhasebe ve Finansal Yönetim ·Mutfak Sanatları ve Yönetimi ·Pazarlama ·Sanat ve Kültür Yönetimi ·Sivil Havacılık İşletmeciliği ·Tapu Kadastro ·Tekstil Geliştirme ve Pazarlama ·Uluslararası Perakende Yönetimi ·Yerel Yönetimler ·Yönetim Bilimleri ·Yönetim Bilimleri Programları
JEOFİZİK MÜHENDİSLİĞİ	·Jeofizik Mühendisliği
JEOLOJİ MÜHENDİSLİĞİ	·Hidrojeoloji Mühendisliği ·Jeoloji Mühendisliği
KENTSEL TASARIM VE PEYZAJ MİMARLIĞI	·Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarlığı ·Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarisi ·Peyzaj Mimarlığı ·Şehir ve Bölge Planlama
KİMYA	·Biyokimya ·Kimya
KİMYA MÜHENDİSLİĞİ	·Kimya Mühendisliği ·Kimya Mühendisliği ve Uygulamalı Kimya ·Kimya ve Süreç Mühendisliği ·Kimya-Biyoloji Mühendisliği ·Polimer Mühendisliği
KONSERVATUVAR	<ul style="list-style-type: none"> ·Arp ·Bale ·Bale Dansçılığı ·Bando Şefliği ·Caz ·Çalgı ·Çalgı Eğitimi ·Çalgı Yapım ·Dans ·Drama ve Oyunculuk ·Etnomüzikoloji ve Folklor ·Fagot ·Flüt ·Geleneksel Çalgılar ·Geleneksel Türk Halk Müziği ·Geleneksel Türk Müziği ·Genel Müzikoloji ·Gitar ·Keman ·Klarnet ·Klasik Bale ·Kompozisyon ·Kompozisyon ve Orkestra Şefliği ·Kontrabas ·Korno ·Koro ·Modern Dans ·Müzik ·Müzik Bilimleri ·Müzik Teknolojileri ·Müzik Teorisi ·Müzik Toplulukları ·Müzikoloji ·Nefesli Çalgılar ve Vurmalı Çalgılar ·Obua ·Opera ·Opera Şarkıcılığı ·Opera ve Konser Şarkıcılığı ·Osmanlı Dönemi Karşılaştırmalı Müzik ·Oyunculuk ·Piyano ·Piyano Onarımı Yapımı ·Piyano-Arp-Gitar ·Popüler Müzik Şarkıcılığı ·Sahne Sanatları ·Ses Eğitimi ·Şan ·Temel Bilimler ·Teori ·Tiyatro ·Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji ·Trombon ·Trompet ·Tuba ·Türk Din Musikisi ·Türk Halk Müziği ·Türk Halk Müziği Çalgı Eğitimi ·Türk Halk Müziği Ses Eğitimi ·Türk Halk Müziği Ses Eğitimi ·Türk Halk Oyunları ·Türk Musikisi ·Türk Musikisi Temel Bilimler ·Türk Müziği ·Türk Müziği Türk Müziği Temel Bilimler ·Türk Sanat Müziği ·Türk Sanat Müziği Temel Bilimler ·Türk Sanat Müziği Ses Eğitimi ·Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar ·Viyola ·Viyolonsel ·Vurmalı Çalgılar ·Vurma Çalgılar ·Yaylı Çalgılar ·Yaylı Çalgılar Yapımı

MADEN MÜHENDİSLİĞİ	·Cevher Hazırlama Mühendisliği ·Maden Mühendisliği ·Maden ve Cevher Hazırlama Mühendisliği
MAKİNE MÜHENDİSLİĞİ	·Makine Mühendisliği
MALİYE	·Maliye
MALZEME MÜHENDİSLİĞİ	·Malzeme Bilimi ve Mühendisliği ·Malzeme Bilimi ve Nanomühendislik ·Malzeme Bilimi ve Nanoteknoloji Mühendisliği ·Malzeme Mühendisliği ·Metalurji ve Malzeme Mühendisliği ·Nanoteknoloji Mühendisliği
MATEMATİK	·Finans Matematiği ·Matematik ·Matematik-Bilgisayar ·Matematik Mühendisliği ·Matematik ve Bilgisayar Bilimleri
MATEMATİK ÖĞRETMENLİĞİ	·İlköğretim Matematik Öğretmenliği ·Matematik Öğretmenliği
MİMARLIK	·Mimarlık
ODYOLOJİ	·Odyoloji
OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLİĞİ	·Okul Öncesi Öğretmenliği ·Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Öğretmenliği ·Çocuk Gelişimi ve Okul Öncesi Öğretmenliği
ORMAN MÜHENDİSLİĞİ	·Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği ·Orman Endüstrisi Mühendisliği ·Orman Mühendisliği
OTOMOTİV MÜHENDİSLİĞİ	·Otomotiv Mühendisliği ·Raylı Sistemler Mühendisliği ·Ulaştırma Mühendisliği
ÖĞRETMENLİK	·Aile Ekonomisi ve Beslenme Öğretmenliği ·Aile ve Tüketici Bilimleri Öğretmenliği ·Almanca Öğretmenliği ·Arapça Öğretmenliği ·Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ·Büro Yönetimi Öğretmenliği ·Coğrafya Öğretmenliği ·Çiçek, Örgü ve Dokuma Öğretmenliği ·Dekoratif Sanatlar Öğretmenliği ·Döküm Öğretmenliği ·Elektrik Öğretmenliği ·Elektronik Öğretmenliği ·Elektronik ve Haberleşme Öğretmenliği ·Endüstriyel Teknoloji Öğretmenliği ·Enerji Öğretmenliği ·Engellilerde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ·Felsefe Grubu Öğretmenliği ·Fransızca Öğretmenliği ·Giyim Endüstrisi Öğretmenliği ·Giyim Öğretmenliği ·Görme Engelliler Öğretmenliği ·Grafik Öğretmenliği ·Hazır Giyim Öğretmenliği ·İngilizce Öğretmenliği ·İngilizce Öğretmenliği Öğretimi ·İşletme Engelliler Öğretmenliği ·İşletme Öğretmenliği ·Japonca Öğretmenliği ·Kalıpcılık Öğretmenliği ·Konaklama İşletmeciliği Eğitimi ·Konaklama İşletmeciliği Öğretmenliği ·Kontrol Öğretmenliği ·Kuaförlük ve Güzellik Bilgisi Öğretmenliği ·Makine Resim ve

	Konstrüksiyonu Öğretmenliği ·Matbaa Öğretmenliği ·Mekatronik Öğretmenliği ·Mesleki Resim Öğretmenliği ·Metal Öğretmenliği ·Mobilya ve Dekorasyon Öğretmenliği ·Moda Tasarımı Öğretmenliği ·Muhasebe ve Finansman Öğretmenliği ·Müzik Öğretmenliği ·Nakış Öğretmenliği ·Otomotiv Öğretmenliği ·Özel Eğitim Öğretmenliği ·Pazarlama Öğretmenliği ·Resim-İş Eğitimi ·Resim-İş Öğretmenliği ·Sağlık Eğitimi ·Seramik Öğretmenliği ·Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği Eğitimi ·Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği Öğretmenliği ·Talaşlı Üretim Öğretmenliği ·Tarih Öğretmenliği ·Tasarım ve Konstrüksiyon Öğretmenliği ·Tekstil Dokuma ve Örgü Öğretmenliği ·Tekstil Öğretmenliği ·Tekstil Terbiye Öğretmenliği ·Telekomünikasyon Öğretmenliği ·Tesisat Öğretmenliği ·Üstün Zekâlılar Öğretmenliği ·Yapı Öğretmenliği ·Yapı Ressamlığı Öğretmenliği ·Yapı Tasarımı Öğretmenliği ·Zihin Engelliler Öğretmenliği
PETROL MÜHENDİSLİĞİ	·Enerji Mühendisliği ·Enerji Sistemleri Mühendisliği ·Nükleer Enerji Mühendisliği ·Petrol ve Doğalgaz Mühendisliği
PİLOTAJ	·Pilotaj ·Pilot Eğitimi
PSİKOLOJİ	·Psikoloji
PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİK	·Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik
SAĞLIK HİZMETLERİ	·Acil Yardım ve Afet Yönetimi ·Dil ve Konuşma Terapisi ·Gerontoloji ·Ortez ve Protez ·Perfüzyon ·İş Sağlığı ve Güvenliği
SAĞLIK YÖNETİMİ	·Sağlık İdaresi ·Sağlık Kurumları İşletmeciliği ·Sağlık Kurumları Yöneticiliği ·Sağlık Kurumları Yönetimi ·Sağlık Kuruluşları Yöneticiliği ·Sağlık Memurluğu ·Sağlık Yönetimi
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ	·Sınıf Öğretmenliği
SİYASET BİLİMİ KAMU YÖNETİMİ ULUSLARARASI İLİŞKİLER	·Avrupa Birliği İlişkileri · Kamu Yönetimi ·Küresel Siyaset ve Uluslararası İlişkiler ·Küresel ve Uluslararası İlişkiler ·Siyaset Bilimi ·Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi ·Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler ·Toplumsal ve Siyasal Bilimler ·Uluslararası Çalışmalar ·Uluslararası İlişkiler ·Uluslararası İlişkiler ve Avrupa Birliği ·Uluslararası İlişkiler ve Deniz Güvenliği
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ	·Sosyal Bilgiler Öğretmenliği

SOSYAL HİZMETLER	·Sosyal Hizmet
SOSYOLOJİ	·İnsan ve Toplum Bilimleri ·Kültürel Çalışmalar ·Sosyoloji
SPOR BİLİMLERİ	·Antrenörlük Eğitimi ·Egzersiz ve Spor Bilimleri ·Rekreasyon ·Rekreasyon Yönetimi ·Spor Bilimleri ·Spor Yöneticiliği
SU ÜRÜNLERİ	·Balıkçılık Teknolojisi ·Balıkçılık Teknolojisi Mühendisliği ·Su Bilimleri ve Mühendisliği ·Su Ürünleri ·Su Ürünleri Mühendisliği
TARİH	·Bilim Tarihi ·Sanat Tarihi ·Tarih
TEKNİK EĞİTİM	·Basım Teknolojileri ·Bilgisayar Bilimleri ·Bilgisayar Teknolojisi ve Bilişim Sistemleri ·Bilişim Sistemleri ve Teknolojileri ·Enformasyon Teknolojileri ·Ev Ekonomisi ·Gümrük İşletme ·Hava Trafik Kontrol ·Havacılık Elektrik ve Elektronik ·İşletme Enformatiği ·Lojistik ·Lojistik ve Taşımacılık ·Lojistik Yönetimi ·Sivil Hava Ulaştırma İşletmeciliği ·Teknoloji ve Bilgi Yönetimi ·Uçak Elektrik-Elektronik ·Uçak Gövde-Motor ·Uçak Gövde-Motor Bakımı ·Yönetim Bilişim Sistemleri
TEKSTİL MÜHENDİSLİĞİ	·Deri Mühendisliği ·Tekstil Mühendisliği
TIP	·Tıp
TURİZM	·Gastronomi ·Gastronomi ve Mutfak Sanatları ·Konaklama İşletmeciliği ·Otel Yöneticiliği ·Seyahat İşletmeciliği ·Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği ·Turizm İşletmeciliği ·Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik ·Turizm Rehberliği ·Turizm ve Otel İşletmeciliği ·Turizm ve Otelcilik ·Yiyecek ve İçecek İşletmeciliği
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI	·Türk Dili ve Edebiyatı
TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ	·Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği ·Türkçe Öğretmenliği ·Türkçe Öğretmenliği Öğretim
UÇAK MÜHENDİSLİĞİ	·Havacılık ve Uzay Mühendisliği ·Meteoroloji Mühendisliği ·Uçak Mühendisliği ·Uzay Mühendisliği ·Uçak ve Uzay Mühendisliği
ULUSLARARASI TİCARET	·Ulaştırma ve Lojistik ·Uluslararası Finans ·Uluslararası Finans ve Bankacılık ·Uluslararası Girişimcilik ·Uluslararası İşletme ·Uluslararası İşletme Yönetimi ·Uluslararası İşletmecilik ·Uluslararası İşletmecilik ve Ticaret ·Uluslararası Lojistik ·Uluslararası Lojistik ve Taşımacılık ·Uluslararası Lojistik Yönetimi ·Uluslararası Ticaret ·Uluslararası Ticaret ve Finans ·Uluslararası Ticaret ve Finansman ·Uluslararası Ticaret ve Finans ·Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik ·Uluslararası Ticaret ve Lojistik ·Uluslararası Ticaret ve Lojistik Yönetimi

	<ul style="list-style-type: none"> •Uluslararası Ticaret ve Pazarlama •Uluslararası Ticaret, Lojistik ve İşletmecilik
VETERİNERLİK	<ul style="list-style-type: none"> •Veterinerlik
YABANCI DİLLER	<ul style="list-style-type: none"> •Alman Dili ve Edebiyatı •Amerikan Kültürü ve Edebiyatı •Arap Dili ve Edebiyatı •Arnavut Dili ve Edebiyatı •Azerbaycan Türkçesi ve Edebiyatı •Boşnak Dili ve Edebiyatı •Bulgar Dili ve Edebiyatı •Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları •Çağdaş Yunan Dili ve Edebiyatı •Çerkez Dili ve Edebiyatı •Çeviribilim (Almanca) •Çeviribilim (İngilizce) •Çin Dili ve Edebiyatı •Dilbilim •Ermeni Dili ve Edebiyatı •Eski Yunan Dili ve Edebiyatı •Fars Dili ve Edebiyatı •Fransız Dili ve Edebiyatı •Gürcü Dili ve Edebiyatı •Hırvat Dili ve Edebiyatı •Hindoloji •Hititoloji •Hungaroloji •İbrani Dili ve Edebiyatı •İngiliz Dil Bilimi •İngiliz Dili ve Edebiyatı •İngiliz Dili ve Karşılaştırmalı Edebiyat •İspanyol Dili ve Edebiyatı •İtalyan Dili ve Edebiyatı •Japon Dili ve Edebiyatı •Karşılaştırmalı Edebiyat •Kore Dili ve Edebiyatı •Koreoloji •Kürt Dili ve Edebiyatı •Latin Dili ve Edebiyatı •Leh Dili ve Edebiyatı •Mütercim-Tercümanlık (Fransızca) •Mütercim-Tercümanlık (Almanca) •Mütercim-Tercümanlık (Arapça) •Mütercim-Tercümanlık (Bulgarca) •Mütercim-Tercümanlık (Çift Dilli: İngilizce-Almanca) •Mütercim-Tercümanlık (Çift Dilli: İngilizce-Fransızca) •Mütercim-Tercümanlık (Çince) •Mütercim-Tercümanlık (Farsça) •Mütercim Tercümanlık (İngilizce) •Mütercim-Tercümanlık (Rusça) •Mütercim Tercümanlık (Türkçe-İngilizce-Fransızca) •Mütercim-Tercümanlık (Türkçe-Almanca-İngilizce) •Polonya Dili ve Kültürü (Lehçe) •Rus Dili ve Edebiyatı •Sinoloji •Sümeroloji •Urdu Dili ve Edebiyatı •Yunan Dili ve Edebiyatı •Zaza Dili ve Edebiyatı
ZİRAAT VE TARIM	<ul style="list-style-type: none"> •Bahçe Bitkileri •Besin Teknolojisi •Bitki Koruma •Bitkisel Üretim •Bitkisel Üretim ve Teknolojileri •Gıda Teknolojisi •Hayvansal Üretim •Kanatlı Hayvan Yetiştiriciliği •Organik Tarım İşletmeciliği •Süt Teknolojisi •Tarım Ekonomisi •Tarım Makineleri •Tarım Makineleri ve Teknolojileri •Mühendisliği •Tarım Teknolojisi •Tarımsal Biyoteknoloji •Tarımsal Genetik Mühendisliği •Tarımsal Yapılar ve Sulama •Tarla Bitkileri •Toprak •Toprak Bilimi ve Bitki Besleme •Tütün Eksperliği •Yüksekokulu •Yaban Hayatı Ekolojisi ve Yönetimi •Zeotekni •Ziraat Mühendisliği •Zootekni

EK 3: Nitelik Uyuşmazlığı Göstergesi

Tanım: Nitelik uyuşmazlığı, kişilerin çalıştıkları işlerin eğitim seviyelerine göre daha az ya da daha yüksek nitelik gerektirdiği durumlarda ortaya çıkar. Eğer kişiler eğitim seviyelerine göre daha az nitelikli işlerde çalışıyorlarsa fazla vasıf uyuşmazlığı, eğitimlerine kıyasla daha yüksek nitelikler gerektiren işlerde çalışıyorlarsa ise eksik vasıf uyuşmazlığı söz konusudur. Örneğin üniversite mezunu bir kişi lise diplomasının yeterli olduğu bir işte istihdam ediliyorsa fazla nitelik uyuşmazlığı ortaya çıkar. Lise mezunu bir kişi ise dört yıllık yüksek öğretim diploması gerektiren bir işte istihdam ediliyorsa ise eksik nitelik uyuşmazlığı ortaya çıkar. Nitelik uyuşmazlığı çalışanların iş memnuniyetini, üretkenliği ve ücret artışlarındaki eşitsizlikleri etkilemesi bakımından önemli bir iş gücü piyasası göstergesidir.

Yöntem: Eğitim ve istihdam bilgileri kullanılarak hesaplanan nitelik uyuşmazlığı göstergesi için Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) standart meslek (ISCO) ve beceri setleri sınıflandırmasına dayalı geliştirilen yöntem kullanılmıştır. Bu yöntemde göre kişilerin beceri seviyeleri 1-4 arasında değişen bir ölçekte değerlendirilir. Ölçeğin 1 değeri ilköğretim ile kazanılan nitelikleri, 4 değeri ise yükseköğretim ile kazanılan nitelikleri tanımlar. Eğitim süresi ve uzmanlık seviyelerini dikkate alan bu ölçek aşağıda paylaşılmaktadır:

Tablo 1: Beceri Seviyeleri Sınıflandırması

Beceri Seviyesi	Açıklama
1	5 yıl süren ilköğretimi içeren ve UNESCO'nun Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırması olan ISCED 'in Kategori 1'i göz önüne alınarak tanımlanmıştır. Seviye 1'deki meslekler, tekdüze fiziki ve elle yapılan görevlerin gerçekleştirilmesini içermektedir.
2	Ortaöğretimin birinci ve ikinci aşamalarını kapsayan ISCED'in Kategori 2'si ve Kategori 3'ü göz önüne alınarak tanımlanmıştır. Beceri Seviyesi 2'deki meslekler genellikle; makinelerin ve elektronik ekipmanların kullanımı, taşıtların kullanımı, elektrikli ve mekanik ekipmanların tamir ve bakımı, bilgilerin depolanması gibi görevlerin yerine getirilmesini kapsamaktadır.
3	ISCED'in Kategori 5'i göz önüne alınarak tanımlanmış, 17-18 yaşlarında başlayan ve yaklaşık 4 yıl süren ve bir üniversite lisans derecesine eşdeğer olmayan bir dereceyi sağlayan bir eğitimi kapsamakta. Beceri Seviyesi 3'teki meslekler genellikle uzmanlaşmış bir alanda uygulama, teknik ve işlevsel geniş kapsamlı bilgi gerektiren karmaşık teknik ve uygulama görevleri gerçekleştirilmeyi içermektedir.
4	ISCED Kategori 6 ve Kategori 7 göz önüne alınarak hazırlanmış; 17-18 yaşlarında başlayan, yaklaşık 3, 4 veya daha fazla yıl süren, yükseköğretim lisans derecesini veya lisansüstü bir dereceyi sağlayan eğitimi kapsamaktadır. Beceri Seviyesi 4'teki meslekler, genellikle uzmanlaşmış bir alanda karmaşık problem çözme, karar verme ve yoğun kapsamlı teorik ve uygulama bilgisine dayalı yaratıcılık gerektiren görevlerin gerçekleştirilmesini içermektedir.

Kaynak: ILO, Uluslararası Meslek Standartları 2008 (ISCO-08).

Nitelik uyumsuzluğu hesaplamalarında kişilerin beceri seviyeleri ile ISCO-08 meslek gruplarının gerektirdiği beceri seviyeleri arasındaki fark dikkate alınır. Bu kapsamda lisans derecesini tamamlamış bir kişinin beceri seviyesi 4 olan profesyonel meslek mensuplarından birinde istihdam edilmesi uygundur. Lisans derecesine sahip bir kişi gerektirdiği beceri seviyesi 3, 2 ya da 1 olan mesleklerde istihdam edilirse, kendi niteliklerine göre daha az kalifiye işleri yürütüyor olacağı için ortaya nitelik uyumsuzluğu problemi çıkar.

Tablo 2: Meslek Grupları ve Beceri Seviyeleri

ISCO-08 Meslek Grupları	Beceri seviyeleri
1. Kanun Yapıcılar, üst düzey yönetici ve müdürler	3, 4
2. Profesyonel meslek mensupları	4
3. Yardımcı profesyonel meslek mensupları	3
4. Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	2
5. Hizmet ve satış elemanları	2
6. Nitelikli tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	2
7. Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar	2
8. Tesis ve makine operatörleri ve montajcıları	2
9. Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	1

Kaynak: ILO, Uluslararası Meslek Standartları 2008 (ISCO-08).

Yukarıdaki yöntem nitelik uyumsuzluğu sorununu yalnızca eğitim süresi-beceri ve meslek kodu çerçevesinden değerlendirmekte ve işbaşında edinilen becerileri dikkate almamaktadır. Diğer taraftan kişilerin ilgi alanları ve bilişsel özellikleri ile tercih edilen bölüm ya da istihdam edilen mesleğin gerektirdiği niteliklerin uyuşmaması durumu da bir çeşit nitelik uyumsuzluğu problemi olarak değerlendirilebilir. Ancak bu tür uyumsuzluk problemlerini idari veriler ile gözlemlemek mümkün değildir. Kullanılan yöntemin kısıtları bu çerçevede değerlendirilmelidir.

Kaynaklar

1. Abowd, J. M., Kramarz, F., & Margolis, D. N. (1999). "High wage workers and high wage firms." *Econometrica*, 67(2), 251-333.
2. International Labor Organization (ILO), (2018). Measurement of qualifications and skills mismatches of persons in employment. 20th International Conference of Labour Statisticians Geneva.
3. International Labor Organization (ILO) International Standard Classification of Occupations <https://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/isco08/index.htm> (22 Haziran 2019 tarihinde erişim sağlandı).
4. Krueger, A. B., & Summers, L. H. (1988). "Efficiency wages and the inter-industry wage structure." *Econometrica*, 56(2), 259-293.
5. McGowan, M. A., & Andrews, D. (2015). Skill mismatch and public policy in OECD countries.
6. OECD, Skills and Work Portal <https://www.oecd.org/employment/skills-andwork/> (22 Haziran 2019 tarihinde erişim sağlandı).
7. Quintini, G. (2011). Over-qualified or under-skilled. OECD Social, Employment and Migration Working Papers No. 120. <https://www.oecdilibrary.org/content/paper/5kg58j9d7b6d-en> (22 Haziran 2019 tarihinde erişim sağlandı).
8. Syverson, C. (2011). "What determines productivity?" *Journal of Economic Literature*, 49(2), 326-65.
9. Van Reenen, J. (1996). "The creation and capture of rents: wages and innovation in a panel of UK companies." *Quarterly Journal of Economics*, 111(1), 195-226.